

Njegov pogreb, katerega se je udeležilo 18 učiteljev in učiteljic in veliko ljudstva, pokazal je, kako je bil priljubljen. Marsikatero oko odraslega je rosilo, ni čuda, da so otroci tugovali za svojim učiteljem.

Po slavi ni hrepenel, družine ni iskal, bil je najraje doma kot ljubeznjiv soprog in skrben oče, a kadar so se zbrali tovariši v posvetovanje, njega ni manjkalo. Brigal se je za vse gibanje na šolskem polju, ter gmolno podpiral. O prostih urah bavil se je rad s sadjerejo, katero je navzlic nedostatnim šolskim vrtom, otroke vedno poučeval.

Ti pa blagi Tonček končal si že svojo zemeljsko pot; veselih trenutkov nisi užival, kajti niso Te poznali; marsikaj si preстал, a najbolj mučilo je Tvoje blago srce bolest in nesreča drugih; zaslužil si, po človeškem mišljenju sicer prerani pokoj, a Bog je sklenil tako, torej: V miru počivaj!

Lisčan.

Društveni vestnik.

Izpod Leskovega grma dne 25. listopada t. l. (Izv. dop.) Dne 2. listopada je imelo učiteljsko društvo kranjskega šolskega okraja svoj občni zbor. Udeležba je bila razmerno precej obilna. V novi odbor so bili izvoljeni sledeči gg.: nadučitelj Drag. Česnik predsednikom, nadučitelj Andr. Kmet podpredsednikom, nadučitelj M. Bregant tajnikom, učitelj Fr. Luznar blagajnikom; odborniki pa: nadučitelj Drag. Benedik, učitelj Jan. Kuhar in gospica učiteljica M. Rooss

Občni zbor se je kolikor možno oziral na dejanske potrebe in marsikaj ukrenil, da se v zadnjem času nekoliko razrahljanemu društvu zagotovi obstoj. Obžalovati je sicer, da nekateri prav zaslužni in delavni gospodje niso v odboru, a nadejamo se, da bodo društvo istotako podpirali s svojimi svetom in svojimi izkušnjami.

Zajedno se pa drznem ob tej priliki apelovati še enkrat na vse p. n. gospice tovarišice in gg. tovariše, da izvolijo ne samo pristopiti društvu, ampak privabiti mu tudi kakega prijatelja-podpornika. Ponavljam iskreno željo, naj bi ostalo društvo vez bratske sloge med nami, naj bi ono združevalo vse vrle moči k vzajemnemu, plodonosnemu delovanju, naj bi postalo izraz — zrelo solidarnega slovenskega učiteljstva našega okraja! Delajmo tedaj čast društvu in — samim sebi!

Pivčan.

Vestnik.

God presvetle cesarice se je po vseh šolah slovesno praznoval s sv. mašo.

Osobne vesti. G. *Frančišek Schiffner*, učitelj v Rudniku pri Ljubljani je imenovan 4. učiteljem na mestni nemški deški šoli v Ljubljani. G. *Slavoj Kleč* je dobil 3. mesto na mestni deški šoli v Ljubljani in g. *Josip Janovsky* pa 2. mesto na tej šoli. Gdč. *Paula Kren* je dobila začasno 3. učno mesto v Knežaku. G. *Frančišek Gärtner*, učitelj v Velešovem je imenovan 4. učiteljem na deški šoli v Kranji. Gdč. *Paula Wölfling* iz Velikih Lašč je dobila 4. mesto, g. *Viktor Jaklič* 3. mesto in g. *Albert Sitsch* pa 2. mesto na štirimrazrednici v Št. Vidu nad Ljubljano. Gdč. *Olga Wurner* je imenovana na 3. mesto na Bledu. G. *Rapč Andrej*, učitelj v Zalemlogu, je moral k vojakom. Gdč. *Marija Pojsar*, učiteljica v Trnovem na Notr. se je odpovedala službi; na njeno mesto je stalno imenovana gdč. *Alajsija Bizail*, učiteljica v Črnem Vrhu. Na Ostrožnem Brdu in v Podkrajju v postojnskem okraju se je vpeljal ekskurendni pouk; prvega opravlja g. *A. Pegan* iz Suhorija in družega pa g. *Jos. Kostanjevec* iz Colā.

Izpit učne usposobljenosti. V zadnjem listu smo poročali o vspehu teh izpitov. Med to poročilo se nam je vrnila neljuba pomota. Namesto „Izpit učne usposobljenosti so prebili“ mora stati: „K izpitu učne usposobljenosti so se oglasili“. V tem zmislu nam je poročal tudi naš poročevalec, kajti do istega dne, ko smo dobili poročilo v roke, je prebilo izpit šele jednajst kandidatov, ne pa kandidatinj, katere so delale izpit pozneje. Zato naj vse opazke o vspehu kandidatinj izostanejo. O izidu izpitov kandidatinj bomo poročali pozneje. Ured.

Občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva“ bode dne 28. grudna. Dnevni red bomo objavili v priložni številki.

Drugi „večer“ Slovenskega učiteljskega društva bode dne 27. grudna v dvorani Hafnerjeve pivarne z nastopnim dnevnim redom: 1.) Poročilo c. kr. okr. šolskega nadzornika g. Andreja Zupca „O Lvorski razstavi“. 2.) *Vojna iz l. 18.* — zgodovinsko predavanje. O tem bode predaval g. *Frančišek Črnogoj*, učitelj v Šmartnem pod Šmarno Goro. 3.) Prosta zabava. K temu „večeru“ se vljudno vabijo člani in prijatelji društva. Začetek ob 1/2 8. uri zvečer.

Iz postojinskega okraja. Predsednik učiteljskega društva za postojinski šolski okraj prejel je sledečo Najvišjo zahvalo:
„Štev. 150

Preds. Blagorodnemu gospodu Martinu Zarniku, nadučitelju in šolskemu v. dji v Trnovem. Njihovo c. in kr. Apostolsko Veličanstvo blagovolilo je najmilostneje zapovedati, da se izreče učiteljskemu društvu za Postojinski okraj za najudaneja vošila, povodom Najvišjega imendneva doprinešena — Najvišja zahvala.

O tem obvestim Vaše blagorodje vsled dopisa kabinetskega urada Njihovega Apostolskega Veličanstva z dne 8. vinotoka t. l. štev. 486 oziroma vled odloka visocega c. kr. deželnega predsedništva z dne 13. vinotoka 1894 štev. 2950 (preds.) z ozirom na brzojav z dne 4. vinotoka t. l. v uljudno daljno ukrenitev in vednost.

V Postojini, dne 3. listopada 1894.

C. kr. okrajni glavar:
*Gozani s. r.**

Pokončna pisava prepovedana. Češki deželni šolski svet je ukazal, da se morajo v vseh šolah poskušati o pokončni pisavi ustaviti. Tudi tisti učenci, ki so do zdaj pokončno pisali, naj zopet ležeče pišejo. — Na Dunaji in na Koroškem se tudi zoperstavljajo pokončni pisavi.

Slovinci!

Družba sv. Cirila in Metoda nosi v sebi veselaje Slovenstvo, a najmilejši so jej ta trenotek rojaki onstran Karavank. Zakaj? Zato, ker smo storili za nje dosedaj najmanj. Vendar pa jim je materina beseda tako ljuba, kot nam vsem drugim Slovincem in ohraniti jo želé sebi in svojim potomcem prav tako, kot jo želimo mi vsi.

Že dolgo časa je iz navedenega vzroka v namenih podpisane družbe slovenska ljudska šola v Velikovci na Koroškem. Vodstveni seji naše družbe sklep pa je bil te dni tak, da začnemo s prihodnjo pomladjo zidati v Velikovci slovensko šolo, ki bode štiri-razredna in izročena čé. šolskim sestram iz materine hiše v Mariboru. Že imamo prav blizu mesta za 1.250 gld. nakupljen tej šoli prelep stavbeni prostor, šola z bivališčem za sestre pa nas utegne stati krog 15.000 gld.

Rojaki po vseh pokrajinah našega ozemlja! Naša Velikovška zadeva Vam bodi, prosimo Vas, pri sreci tako, kot so Vam pri sreci Vaše najožje rodbinske zadeve. In Ti rodoljubno ženstvo po Slovenskem! Ti si v naši družbi spricalo požrtvovalnosti, o kakoršni ni vedela praviti do danes slovenska zgodovina. V svesti smo si tega, da boš tudi ob tej naši koroški šoli našlo srečnih polov in onih načinov — ki Ti je naréce Tvoja domoljubna iznajdljivost.

Vsak „Vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda“ prispeli najmanjši dar nas je volja objaviti v naših časopisih.

Slovinci! S tem označenim Vam činom bomo stopili pač mogočnim korakom naprej v prosep *verskih* teženj med nami; v prosep *dinastičnemu* čutu našega ljudstva; v prosep in brambo naše *narodnosti* v ljubljeni slovenski domovini.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Ljubljana, 19 listopada 1894.

Luka Svetec,
podpredsednik.

Tomu Zupan,
prvonomnik.

Andrej Zamejic,
od družbineza odbora.

Odlikovanje. Pri deželni učni razstavi v Gorici so se poleg učiteljev goriške pokrajine udeležili: „Pedagoško društvo“ in gg.: Bezlaj, Gabršek in Lapajne v Krškem, ki so dobili za izložena kužjevna dela častna priznanja.

Učiteljsko društvo za radovljiški okraj bode zborovalo dne 27. grudna v Radovljici. Začetek ob 10. uri. Poročala bodeta gosp. Karol Simon o „Umetnosti v obrtu“, a gosp. Ljudevit Štainsy o „Lepopisji na višji stopinji“. K obilni vdeležbi vabi *odbor*.

V okrajne šolske svete je imenoval deželni odbor te-le p. n. gospode: Za ljubljansko okolico: *Jož. Fr. Seunig*, grajšček na Bokavcih, *Gabrijel Jelovšek*, župan in po-

sestnik na Vrhniki; za Radovljico: *Frid. Homan*, trgovec in posestnik v Radovljici in *Jan. Vurnik*, posestnik in kipar v Radovljici; za Krško: *Viljem Pfeifer*, posestnik in poslanec v Krškem, dr. *L. Mencinger*, odvetnik v Krškem; za Kranj: *J. Hubad*, vodja gimnazije v Kranju, *Janko Urbančič*, grajšček na Turnu Predvorom; za Litiijo: *Luka Setec*, notar v Litiiji, *Štefan Jaklič*, župnik v Št. Vidu pri Zatičini; za Postojino: *Fr. Sajovic*, duh. svetnik in župnik v Slivini, *Matej Lavrenčič*, posestnik in dež. poslanec na Vrhpolji pri Vipavi; za Logatec: *Karol Puppis*, župan v Logatici in *Atobjej Pogačnik*, trgovec v Cerknici; za Kočevje: *Ed. Hofman* in *Primož Pakič*, dež. poslanec v Sodražici; za Novo Mesto: dr. *Fr. Detela*, gimnazijalni ravnatelj v Novem Mestu, dr. *J. Marinko*, gimnazijalni profesor v Novem Mestu; za Črnomelj: *Fr. Dorgan*, prošt v Metliki in *Jan. Schweiger*, župnik v Radovici; za Kamnik: *Ivan Murnik*, posestnik in trgovec v Kamniku; *Janko Kersnik*, notar in grajšček na Brdu.

Č. gg. člani vdovskega učiteljskega društva se prosijo, da vsa pisma, poročila itd. pošiljajo pod naslovom: „Vdovsko učiteljsko društvo v Ljubljani, Sv. Jakoba trg“.

Nagrobni spomenik r. Rudolfu Dolencu je postavilo „učiteljsko društvo postojnskega okraja“ dne 25. vinotoka na Planini pri Vipavi.

Fran Josipova slovenska višja dekliska šola se bode otvorila že početkom prihodnjega šolskega leta v Ljubljani.

Šolarske kuhinje, katere jako pospešujejo šolsko obiskovanje, ustanavljali so učitelji že sedaj pogostoma, seveda le tam, kjer se je dobilo zadosti podpornikov. Štajerski šolski voditelj Šegulja pa dokazuje javno, da je to povsod mogoče, tedaj tudi v najrevnejših krajih, ako učitelj otrokom naroči, da v poletnem času nabirajo užitne gobe, katere se potem posuše in hranijo najbolje v obešenih vrečah pod streho. Seveda mora učitelj nabiranje gob nadzorovati, da se med prave ne utihotapijo strupene. Najbolje je tedaj, ako šolski voditelj vse to sam oskrbuje. Da so gobe jako tečna hrana, o tem gotovo ne dvomi nihče. Tudi se morejo raznovrstno pripraviti.

Na Španskem je pri otvoritvi nove šole v Burgos-u naučni minister med drugim povedal to, da Španska dolguje sedaj 10 milijonov pesetov (blizo 248.000 gld.) učiteljem na plači.

30 otrok zasutih. V otroškem zavetišču blizo Neapolja na Laškem zrušila se je 22. kinovca streha baš v trenutku, ko so otroci bili v igralnici. 30 otrok je zasulo. Učiteljica je večkrat, a vselej brezuspešno prosila, da naj se popravi streha.

Analfabeti. Po uradnih naznanilih, so med 1000 novincev v Švediji 4, v Švici 5, v Nemčiji 12, v Holandiji 18, na Francoskem 123, na Angležkem 127, v Belgiji 154, v avstrijsko-ogerskeji monarhiji 388, na Laškem 480, na Španskem 700 in v Rusiji 738 analfabetov.

Pozabljivost. Komu se še ni pripetilo, da mu je kar hipoma iz spomina ušlo ime ali število, katero je hotel ravnokar imenovati. Taka pozabljivost spravi človeka pogostoma v zadrego ali pa v zasmeh. Človeku se zdi, da ga ima na jeziku (tako ljudje pravijo), a ga ne more izreči. Misli in misli, a zastoj. Mogoče se ga spomni, ko je že prepozno. O tej pozabljivosti je nedavno dr. Jung v Parizu objavil članek, v katerem dokazuje, da se ta napaka spomina edino le pri možkih opazuje. Dr. Jung sklepa iz raznih opazovanj, da je tej prikazni vzrok prehudo pušenje. Ljudje, katere je imel radi te nape v oskrbi, so bili večinoma hudi kadilci, nekateri so celo trpeli za ostrupljenjem nikotina. Dalje pa trdi dr. Jung, da nekadilci ne trpe nikdar na tej bolezni spomina. — a.

Obrtne strokovne šole. V Avstriji je šest vrst obrtnih strokovnih šol in sicer: 1.) za šivanje čipek in za umetno vezenje; 2.) za tkalstvo in pletarstvo; 3.) za lesne in kamenske obrte; 4.) za keramiško in steklarsko industrijo; 5.) za kovinsko industrijo; 6.) za ostale druge raznovrstne stroke. Na teh šolah je bilo lani vpisanih 9214 učencev in učenk in sicer 3283 rednih, 413 hospitantov, 2265 frekventantov, 1952 večernih in nedeljskih učencev, 1301 frekventant siser. Prve vrste šol je 15, s 477 gojenci in 46 učnimi močmi, med njimi ljubljanska s 47 gojenkami in 7 učnimi močmi; druge vrste 30 z 2813 gojenci in 169 učnimi močmi; tretje vrste 29 s 3208 gojenci in 234 učnimi močmi, med njimi ljubljanska s 67 gojenci in 11 učnimi močmi; četrte vrste 7 s 1643 gojenci in 73 učnimi močmi; pete vrste 11 s 681 gojenci in 82 učnimi močmi; šeste vrste 4 s 392 gojenci in 16 učnimi močmi.

Šolsko. V Avstriji je bilo lani dvoje državnih šol za umetne obrte, 16 državnih obrtnih šol, 10 občnih rokodelskih šol, 4 občne risarske šole, 2 šoli za risanje modelov, 10 višjih trgovinskih šol z državno podporo, 8 družnih trgovinskih zavodov z dnevnim poukom in državno podporo, 32 trgovinskih nadaljevalnih šol z državno podporo, 4 mornarske šole, 11 šol za babice, jedna za živinozdravstvo in podkovstvo.

Moških pripravnic štejejo v Avstriji 43, in sicer 21 nemških, 10 čeških, 3 poljske, 4 poljsko-rusinske, jedno nemško-slovensko v Ljubljani, jedno nemško-slovensko-laško, jedno hrvaško in jedno laško. Le štiri pripravnice štejejo po več kot 200, le šest (izmed njih ljubljanska) po manj kot sto gojencev. Manj kot v Ljubljani je pripravnikov le v Boleanu (95), Reichenbergu (77), Pilsnu (83), Borgo-Erizzo (86) in Roveretu (90). V Ljubljani jih je pa 96 in se je še število v primeri z lanskim letom za 10 pomnožilo. Napredovalo je 21 pripravnic, jednaka je ostala jedna, nazadovale jih je pa tudi 21. — Največ pripravnikov šteje češka pripravnica v Pragi, namreč 220. — Število vseh pripravnikov znaša letos 6071, lani je pa znašalo 5742.

Zenskih pripravnic štejejo v Avstriji 18 z 2773 učenkami (lani 2714). Po poučnem jeziku jih je 9 nemških, 2 češki, 1 poljska, 2 poljsko-rusinski, 1 nemško-slovenska v Ljubljani, 1 laško-nemško-slovenska, 1 hrvaška in 1 laška. Pet jih šteje po več kot 200 učenk, šest (med njimi ljubljanska s 97 učenkami) po manj kot 100. Manj kot v Ljubljani je učenk še v Lincu (82), v Gradcu (96), v Črnovicah (86) in v Dobrovniku (81). — Najbolj obiskovane so pripravnice krakovska z 240 in obe praški z 238 (češka) in 222 (nemška) učenkami. Ljubljanska pripravnica je napredovala za 6 učenk; poleg nje je napredovalo še 9 drugih pripravnic, tri so ostale jednake, pet jih je pa nazadovale.

Zahvalo „Narodni Šoli“ za mnogo šolskega blaga izreka šolsko vodstvo v Horjulu.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 1580

o. š. sv. Ker si je dotični učitelj pridobil učno usposobljenost, razpisuje se začasno popolnena služba učitelja-voditelja na jednorazrednici v Olsévkuz z dohodki IV. plačilnega razreda in s prostim stanovanjem v stalno popolnitev.

Obrok za prošnje do dne 15. grudnia 1894.

C. kr. okrajni šolski svet v Kranji, dne 18. listopada 1894.

Št. 1492

o. š. sv. Na trirazrednici v Velikih Laščah se razpisuje 3. učno mesto s prijemki IV. plačilnega razreda v stalno, oziroma začasno namestitvev.

Prošnje je vlagati do dne 20. grudnia t. l. pri podpisanim oblastvu.

C. k. okrajni šolski svet v Kočevji, dne 27. listopada 1894.

Št. 1252

o. š. sv. V Logaškem okraju se razpišete dve učiteljski službi, prva zaradi definitivno, druga eventualno tudi zaradi provizorične podelitve, obe z dohodki IV. plačilnega razreda in s prostim stanovanjem, in sicer

1.) drugo učiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli pri sv. Vidu nad Cerknico,

2.) drugo učiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Črnem Vrhu nad Idrijo.

Pravilno opremljene prošnje je poslati tukajšnjemu uradu do 3. grudnia 1894.

C. fr. okrajni šolski svet v Logatci, dne 18. listopada 1894.

Št. 2219

dr. sv. C. i. M. Na otroškem vrtcu v Pevmi pri Gorici je popl. uiti s prvim prosincem 1895 služba izprašane otroške vrtarice z letno plačo 300 gld.

Prošnje se do 8. grudnia 1894 vlagajo pri podpisanim vodstvu.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, dne 11. listopada 1894.

Spominjajte se „učiteljskega konvikta“ pri raznih prilikah in zborovanjih!

«Učiteljski Tovariš» izhaja na 1¼ polj male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. udnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uradništvu v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 1; naročnino pa prejema gospod A. Kecejl v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 2.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

Izdavatelj in lastnik: Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani.

Tisek R. Miličeve tiskarne v Ljubljani.